

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

inse-ati: Prostor 1 m/m x 34 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . K 300—	celoletno . . . . . K 420—
polletno . . . . . 150—	polletno . . . . . „210—
3 mesečno . . . . . 75—	3 mesečno . . . . . „105—
1 . . . . . 25—	1 . . . . . „35—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismeno naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poština plačana v gotovini.

Poverjenišтва.

Ob prevratu je moralo ljudstvo prevzeti vladu. Le naravno je bilo, da je postavilo na čelo poedinih resortov noče svojega zaupanja iz svoje srede. Vse tri takrat merodajne politične stranke so se sporazumele glede ključa in glede kandidatur za vodilna mesta. Izprva niti vedeli nismo, kako naj jih imenujemo: ljudske komisarije, oddelne predstavnike, predstavnike, dokler se jih ni oprile naziv poverjeniki. Po verjeniki ljudstva, ali bolje in resničneje poverjeniki strank.

V politični revoluciji, sicer nekravji, je ljudstvo izpremenilo vladu nad seboj. Po svojih zastopnikih, po politikih je to storilo in zato je vsakdo imel za umevno, da so politiki prišli na vladu. Nikogar ni bilo, ki bi temu oporekal. Seveda pa smo bili vsi skupaj mnenja, da je ta rešitev prevrata le začasna. Provizorij naj bi trajal le toliko časa, dokler ne nastopi normalne razmere, to je dokler na eni strani ne dobimo od vseh pripoznane centralne vlade v Beogradu in dokler na drugi strani funkcija uradov na novem tiru ne postane redna. Oba ta pogoja sta že davno izpolnjena. Ministrstva naše kraljevine so pričela redno posloovati vže marca meseca 1919. Naši uradi na so se vže meseca prej bili prilagodili novim razmeram, tako da se je ob nastopu »deželne vlade« ceta vrsta poverjeništev lahko uknila ter so se njih posli podredili neposredno ministrstvom. To se je tem lažje zgodilo, ker so imeli na čelu spodobne in izvrstne uradnike. Finance, pošta, železnice, trgovina in obrt, prehrana, zdravstvo — vse to je brez vzmenirjenja preneslo »centralizacijo«. Tudi ostala poverjenišstva bi jo lahko, vsaj pa je bilo tudi zanje čas, da so na čelo poverjeništev stopili strokovno izveščani uradniki. Ne samo brez škode bi se to bilo zgodilo, ampak bi bilo stvari le na ko-

rist. Ko se danes oziramo nazaj, se zama vprašujemo, zakaj ni enaka usoda zadela ostalih poverjeništev: kmetijstvo, notranje, javna dela, pravosodstvo, uk in bogocastie, socialno skrb. V vseh teh resortih smo imeli vže takrat uradnike, ki smo jim bili brez oklevanja smeli prepustiti vodstvo poverjeništev.

Provizorij, ki smo ga ob prevratu šteli z meseci, se je zavlekel v tretje leto. Še vedno imajo poverjenišstva v rokah politiki. Čemu to? Zama iščemo razlogov. Da živijo stranke. Strankarsko obilježje gotovo ne more biti v korist uradu. Pred nekaj časa je Slov. Narod prinesel stvaren dopis iz uradniških krogov, ki poudarja naravnost kvaren vpliv političnega vodstva na uradništvo in uradovanje samo. Dopis je vsega uvaževanja vreden. Oba ljubljanska napredna dnevnika sta po demisiiji dr. Brejca in njegovih tovarišev izrekla soglasno mnenje, da bi bil sedaj pravi čas za ukinitje političnih poverjeništev. Tem boli, ker nam bo konstituenta brez dvoma prinesla odpravo te institucije. Ni razloga, da bi se jej sedaj še podatiševalo življenje. V občinstvu ni simpatij do nje in ne čujejo se nič manje kakor laiskave sodbje. SLS je sicer zagovarjala poverjenišstva s stališča demokracije. Mislimo pa, da je bil to le plašč, ki je ž njim odevala svoje avtonomistično stališče poverjeništev. Vstrelja bo splošnemu mnenju in razpoloženju, ako o priliki, ko se je sestavila nova centralna vlada, zastavi svojo resno in odločno besedo za odpravo pokrajinskih vlad s svojimi poverjeniki-politiki.

Jugoslovenska Matica.

V imenu žrtvovanih in zatiranih povzdiguemo svoj glas in apeliramo na Vaša srca, na Vašo zavednost.

Ob novem letu, ko določujete svoj proračun, ne pozabite naše najsplošnejše narodno obrambne organizacije — Jugoslovenske Maticje.

Hranilnice in posojilnice, banke in industrijska podjetja, pa tudi posamezni trgovci in obrtniki ne pozabite, da določite del svojega dobička »Jugo-

sloven. Maticje«. Vaš dobiček je posledica našega dela, vaši uspehi so utemeljeni v narodnem delu in hrbitvenosti vsega tega je »Jugoslovenska Maticja«.

Zato skrbite slabo za sebo, če ne podpirate onih, ki Vam »neposredno omogočujejo blagostanje. A tudi iz idealnih vzrokov se obračamo do Vas, ker upamo, da ste enako dober Jugosloven, kakor najbdejší uradnik, ki redno

polaga svoj davek na oltar domovine. Tudi Vam, bednim uradnikom velja naš klic. Vemo, da je Vaš položaj težaven, vemo, da prenašate vse mogoče težkoe, ali vemo pa tudi, da ste bili vselej v prvi vrsti narodnih borcev in Vaša odsotnost bi bila za nas najtežji moralni udarec. Zato nam ostanite zvesti še nadalje, zato podpirajte našo stvar, zato nabirajte nove člane, da z Vašim in našim naporom priborimo narodu tako moč, da zasije tudi Vam pravica.

In Vi, metje, steber naše države, up naših zatiranih bratov! Kjer se narod zbira v pomoč zatiranim, tam ne sme manjkati Vas, ki poznate najbolje tuje gospodstvo. Zato podprite mater zatiranih, zato pristopajte k »Jugoslovenski Maticji«.

Ne nazadnje potrkamo tudi na Vaša vrata, vi trpini iz delavskih vrst. Borimo za lepšo bodočnost Vaših tovarišev, borimo za gospodarski in duševnih dobrobit Vaših sotrpinov in zato pričakujemo tudi Vaše podpore za naš svet in pravičen boj!

Vsem stanovom in vsem Jugoslovenom velja naš klic, naša prošnja. Združite se v skupnem delu, strnite se v vrstah narodnih borcev, da bo naš boj veselejši, da se ne ponove napake pretečenega leta. Naj bo novo leto vesel in pomemben pričetek naše lepše bodočnosti, našega narodnega vstajenja.

Kadar bo ves narod združen v »Jugoslovenski Maticji«, tedaj se to gotovo zgodi. Zato pristopajte k »Jugoslovenski Maticji«, zato postanite njen član.

Tuje časopisje o naši državi.

Vse tuje časopisje se živahno zamina za potek dogodkov v naši državi in zlasti razmotiriva stališče, katero je nastalo po volitvah v konstituanto. Tako prinaša tudi v Inozemstvu izhajajoči list »Alpenland« članek pod naslovom »Jugoslovenska protislovja«, v katerem govori o izidu volitev v konstituanto ter konstatira, da bi mogel ta izid ustvariti domnevanje, da je v naši državi vse urejeno in da kaže na zunanjo sliko vsakdanjega mirnega življenja. Vendar pa ima vse, kar je v zvezi s temi volitvami, velik notranjepolitični, pa tudi velik zunanjepolitični značaj. Pa tudi te volitve nosijo popolnoma značaj vojnega proizvoda. V prvi narodni skupščini so bili poslanci nominirani, vsled česar nikakor ni bilo zaješčeno, da je prišla prava narodova volja do izraza. Po volitvah pa se je pokazala povsem nova slika. Stara vlada razpolaga sicer tudi sedaj še z večino, a ta večina je naravnost malenkostna. Največji uspeh pri volitvah so dosegli Radičevci, muzlimani in komunisti. S katerimi do sedaj v narodni skupščini ni bilo mnogo računati. Volitve v ustavotvorno skupščino je smatrati kot nekako državopravno izpoved. Državna ideja ujedinitja in kraljevine je bila, če vzamemo stvar po številkah, — potrjena. Dvjetritinska večina se je izrekla za monarhistični sistem. Taka je slika v celoti. Če pa pregledamo posamezne skupine, najdemo, da sta se izrekli Srbi in Slovenija za monarhijo, Hrvatstva pa, kjer so dobili Radičevci 60% mandatov, za republiko. Tako je nastal v jugoslovenski notranji politiki prvi razdor. Radič izhaja od načela, da jugoslovenska država pravno še ne obstoja in da mora pasti šele odločitev ali pride do ujedinitja med Srbi in Hrvati ali ne. Radič je mnenja, da so se izrekli Hrvati pri volitvah proti ujedinitju in da se zahteva hrvatska narodna republika. Samo iz internacionalnih

obzirov je hrvatska seljačka stranka proti temu, da bi se že sedaj prekinila zveza s Srbijo. S tem stališčem pa stoji Hrvatska osamljena. Srbija, Črna gora, Dalmacija, Slovenija, Bosna, Hercegovina in Vojvodina so se odločile za kraljevstvo Karagjorgjevičev. Radič pa to dejstvo ni motilo. On je dne 8. decembra v Zagrebu proglasil hrvatsko republiko. Iz tega sklepa list, da je notranji razkroj države v polnem teku ter sklepa to tem bolj, ker ne prihajajo v svet nikakršne vesti o kakih nemirih v Zagrebu. List sklepa iz tega, da si je hotel utverjeti Radič s proglasitvijo republike za svoja kompromisna pogajanja nekaj plus, na drugi strani pa je sklepati iz dejstva, da v Beogradu ne mislijo na nasilno potlačitev Radičevcev, da hoče vlada apelirati na narod, ki bi se pri glasovanju prav gotovo izrekel za monarhijo, kar bi bilo potem najuspešnejše sredstvo proti Radiču. Sploh niso izgledi, pod katerimi je stopila Radičeva stranka v svet, najboljši. Vsekakor pa bo načelo, katero je Radič postavil, — bodisi da zmaga, bodisi da se izbiže z bajonetii, — znatno vplivalo na obliko ustave, ali bo centralistična ali federalistična. Po številu je centralistična smer v Jugoslaviji jača, korak Hrvatske pa bo Beograd gotovo prisilil k opreznosti, da večina ne bo pretirala napela centralističnega loka in to tem bolj, ker bi tega tudi muzlimani nikakor ne podpirali. Iz vsega tega pa je razvidno, da Jugoslavija na znotraj še vedno ni gotova in da ravno tako tudi na zunanje ne more biti gotova tako dolgo, dokler se na znotraj ne konsolidira. Vseled tega mora ostati Jugoslavija tudi v bodoče v zunanjepolitičnem kalkulu faktor sekundarnega značaja, ker nima notranje složnosti, ki je neizogibno potrebna, če hoče da jo tuje države vpoštevajo.

Aleksander Dumas, sin:

Kiparjeva pravda.

(Afera Clémenceauova.)

Gospodu Rollinetu, kr. notariu.

Velepoštovani gospod!

Ko ste izvedeli, da so me aretirali, ste se takoj spomnili najinega prijateljskega razmerja in ste me vprašali, je-li v onih nasprotujočih se govoricah, ki se razširjajo o moji osebi, kaj resnice ali laži. In v imenu mojega otroka in moje časti ste me vzpodbujali, naj se borim do skrajnosti.

Z ozirom na to Vam predlagam danes popis vseh dejstev, ki jih mora moj zagovornik itak poznati. Podajam Vam pa obenem zaupno in natančno poročilo o vseh dogodkih, zunanjih okoliščinah in o mislih, ki so izzvale v preteklem mesecu katastrofo.

Gotovo mine pet ali šest tednov, predno pride moj slučaj na razpravo. Torej imam časa dovolj, da zberem svoje misli.

Povem Vam vso istino, povem tako, kakor bi jo izpovedal pred samim vsevednim Bogom, če bi me vprašal in če bi bila njegova sodba

odvisna od resničnosti mojega priznanja.

Poiščite iz tega mojega poročila vse, kar bi moglo koristiti mojemu zagovoru! Jaz pa se potrudim, spraviti v afero čim več reda in jasnosti, kar mi dovoljuje moja pamet, ki je zdaj resnično čistejša, kakor bi si bil mislil.

Vse ostalo storita potem zame Vaš talent in Vaše priateljstvo.

Naj odloči sodišče kakorkoli! Nikdar ne pozabim, da ste mi ponudili svojo roko, kakor hitro so se Vam odprle duri moje ječe. Naj me obsodijo ali ne, moje poslednje misli so pri mojemu sinu in pri Vas.

Dne 18. maja 18 . .

Pierre Clémenceau.

I.

Moje pokolenje je zagrnjeno s temo. Vsa moja familija je bila moja mati. Njej se imam zahvaliti za vse, rojstvo, vzgojo, celo za svoje ime; kajti še do danes ne vem, kdo je moj oče.

Če še živl, zve kakor ves svet iz časopisja, da sem zaprt, in veselilo ga bo, da je zatajil svojega sina, ki bi ga bil sicer nekega lepega dne prisilil stopiti pred porotnike . . .

Do svojega desetega leta sem hodil precej redno v majhno šolo v

sosedni hiši. Tam sem se naučil brati, pisati, nekoliko računati, svetopisemskih zgodb in katekizma.

Ko sem izpolnil deseto leto, na je sklenila mati, da me da popolnoma v zavod. Več il je bilo za mojo bodočo korist, nego za lastno trenutno srečo. Kajti za mater je morala biti pa težka žrtev, ločiti se od mene, saj ni imela na svetu nobenega človeškega bitja, ki bi ga mogla ljubiti.

»Očeta nimaš,« mi je rekla v tistih dneh: »toda s tem še ni rečeno, da je tvoj oče umrl. Ne. Toda gotovo te bo zaradi tvoje usode marsikdo preziral in žalil, namesto da bi imel s teboj sočustvo in namesto da bi ti pomagal. Gotovo je torej tudi, da se smeš zanašati izključno le nase in name. Toda jaz, žalibog, ne bom mogla delati vedno zate. In končno je gotovo, da ti moram odpustiti vse bolesti, ki mi jih boš še provzročal. Toda tega ne zlorabljal preveč!« Več kakor deset let je minilo, odkar mi je rekla te besede, in vendar stoji še tako čisto in jasno v mojem spominu, kakor bi jih bil slišal šele včeraj.

Takrat še nisem mogel docela pojmiti smisla njenih besed, toda instinktivno sem čital iz njih, kolike bolesti so na njeni in kolike dolžnosti

na moji strani. Polinbil sem mater ne odgovoril z nenadno odločnostjo in mirnostjo, ki sta presegali starost:

»Bodi mirna, mama! Neumorno hočem delati. In ko odrastem, boš videla, da boš z mano srečna.«

Na oglu Rue de la Grange Batelière, nasproti županskemu uradu, v II. nadstropju si je mati osnovala mal modni salon. Preje je bila voditeljica pri slavni Karolini in je nato otvorila lastno obrt. Ker je imela okus, ker je bila točna in prijazna, si je pridobila kmalu ne veliko, a zato odličnih odjemalk.

Jasno se spominjam našega preprostega, a vedno lično počejeneja stanovanja in stare služkinje, ki je prihajala na vse zgodaj pospravljat in pometat, in s katero sem se, ko sem se zbudil, igral, ker sem ji hotel pomagati. Spominjam se prav dobro naših skromnih obedov, na katerih se je moja mati z ravno isto služkinjo razgovarjala. Spominjam se sosedov, ki sem jih srečaval na poti v šolo, in ki so se smejala moji govorici. In v duhu vidim še dve ali tri vesele deklice, ki jim je izročila mati delo, ki ga jim je prej sama urezala. Te mlade deklice so me razvajale na vse načine, saj so me ljubile prav zato, ker sem bil otrok narave. V

življenju žensk iz tega sloja igra pač enak slučaj večkrat važno ulogo; zato imajo sočutje z ljudmi iste usode . . .

Mati mi je hotela poskrbeti kolikor možno dovršeno vzgojo, kar pač store vsi ljudje, ki sami niso uživali večje izobrazbe. Tako se je osmela vprašati eno izmed najbogatejših odjemalk, ki je imela sina v približno isti starosti, v kateri zavod je izročila svojega sina. In razložila ji je tudi namen svojega vprašanja.

To gotovo nedolžno vprašanje mi je povzročilo v življenju prvo bolel. Dama se je čutila užaljeno, da se predrzne mala trgovka svojega nezakonskega sina napraviti za součena njenemu sinu, ki je bil sinu grofovski! Moja mati pa ni slutila ničesar. Razložila je gospeji pl. Anglepierrevi svoje načrte z menoj ter je v svoji naivnosti dostavila:

»Veliko veselje bi mi bilo, milostiva, če bi živel moj sin ondi, kjer bo vaš. Vedno ste mi izkazovali toliko naklonjenosti, in gotovo ostanem tudi vaš Ferdinand tak napram mojemu Perčku. Moj dobri sinko ni prišel namreč še nikdar iz moje družbe ter bo zato ljubezen zelo pogrešal . . .«

(Dalje prihodajči).

amiliči vse dole časopise drugih strank. Dr. Houser pa vendar trdi, da češka demokracija ni demokracija. Za to pa vendar ne odide na Rusko, kjer se državne svobode izvajajo po njegovih vzorih! Naj gre v ruski komunistovski raj! — Tudi jugoslovanski komunisti bodo zdaj govorili o terorju, absolutizmu i. dr., ker je vlada končno omogočila komunistom uganjati po ruskem vzgledu rdeči teror in absolutizem. Kdor ruši zakone, red in mir, ni vzrok pljuvati na palico, ki ga je dala.

— Obč. volitve v Brnu. Obč. svet v Brnu je dne 31. dec. volil župana. Pri ožji volitvi, katere se niso udeležile nemške stranke, je bil izvoljen za župana narodni socialist dr. Macu. — Radi žalitve dr. Beneša. Dne 31. decem. se je v procesu proti Čerenškemu, ki ga je češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš tožil zaradi razžaljenja časti, izrekel sodba. Čerenški je bil obsojen na en mesec zapora. Ugodnost pogojne izvršitve kazni se mu ni priznala.

— Odstavljen Trocki. Iz Washingtona poročajo: Trockij je bil odstavljen od poveljstva rdeče armade. V koliko je ta vest resnična, se ne da kontrolirati.

— Red rdečega kladi. Osmi ruski kongres je sklenil ustanoviti red rdečega kladi.

— Gospodarska konferenca. Zunanje ministrstvo dementira nepravilne vesti glede gospodarske konference nasledstvenih držav ter ugotavlja, da se je češkoslovaška vlada potrudila, odstraniti vse težkoče, da bi konferenca resnično imela pozitivne uspehe. Vendar pa vztraja češkoslovaška vlada na tem, da mora biti program konference natančno določen in dovolj pripravljen. Češkoslovaška vlada je že od vsega početka obvestila o tem reparacijsko komisijo, zavezniške vlade ter druge neposredne udeležence konference. Vse druge informacije so brez vsake podlage. Tudi vest, da se konferenca vrši v Karlovih varih, ne odgovarja resnici. Kraji konference se določijo šele meseca januarja.

— Stambolijski v Varšavi. Predsednik Stambolijski je došel dne 31. decembra iz Krakova v Varšavo v anemistru ministrskega predsednika Witosa in vojnega ministra Sosnkowskega. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki ministrstev zunanjih zadev in vojn. Zvečer je dal ministrski predsednik Witos veliki dine Stambolijskemu v čast.

— Spor med Poljsko in Vatikanom. Spor med poljsko vlado in Vatikanom v vprašanju udeležbe duhovništva na pripravah za plebiscit v Zgornji Šleziji, ki izvirajo iz odredbe nadškofa Berthrama ni bil poravnani po odposlancu monsignora Oemo, ki zastopa sv. stolico v Zgornji Šleziji. Poljsko prebivalstvo v plebiscitnem ozemlju ni zadovoljno s proglasom monsignora Oema, ki ne obseja dovolj politiko nadškofa Berthrama in ki ne omogoča še poljskemu duhovništvu, da bi se bavilo s plebiscitnim delom. Ker predstavlja duhovništvo skoraj izključno intelektualni del Poljakov v Zgornji Šleziji, bi lahko postopanje cerkvene oblasti prejudiciralo poljsko stvar v deželi.

— Plebiscit v Zgornji Šleziji. Zvečer poljskih sindikatov v Zgornji Šleziji, v kateri je po 300 zastopnikov zastopanih 40 udeležencev in več nego 80.000 delavcev, je sklenila proglasiti generalno stavko, ako bi njih protest proti glasovanju izseljencev ne imel uspeha. Delegacije sindikatov so poslali na medzvezniški komisarij brzojavko, v kateri zahtevajo, da se določi čim prej dan plebiscita.

— Nasilnost italijanskih socialstov in vojni invalidov. »Corriere della Sera« piše obširno o nastitju socialstov, ki so v zadnjem času vsilili pogubeno reakcijo iz meščanov, fašistov in dijakov, sedaj pa ključno na pomoč državo, ki naj bi pomagala uničiti njihovo lastno protidržavno delo. Zahtevajo vojni invalidov so sicer upravičene, toda njihovo nasilno nepotrpežljivost je treba ostro zavrniti.

— Debata o gospodarski in finančni krizi v francoskem parlamentu. V debati o vzrokih pomanjkanja dela v nekaterih industrijskih panogah je naglašal minister Loucheur, da je eden izmed vzrokov krize valutna kriza, vendar katere se morajo nakupovati surovine po visokih cenah. Čeprav je prijatelj Anglije, mora vendar omeniti, da je Anglija s svojo premoženno politiko storila gospodarsko in finančno smoto, škodila interesom Francije in prihaja sedaj v nevarnost, da izgubi francoski trg. Vzrok svetovne krize so tiči v neizvedenosti denarja. Loucheur zahteva, da bi Zvezdine države in Anglija opustile svoje dosežanje politiko in znova pristopile k sklepanju posojil od države do države, kajti v sedanjih krizi imajo vsi narodi sveta jednake interese. Življenje sveta se vrne na svojo pravo pot še le tedaj, ko bo sadnji Nemec razorožen. Trgovinski minister Isaac je povdarjal, da tudi Zvezdine države in Anglija preživljajo gospodarsko krizo in da je francoska kriza posledica sedanjega stanja valute. Pri tem je obrazložil, kako je vse polno zaprek proti razrešitvi tega vprašanja. Končno je rekel: Dokler raziskovanje mednarodnih posnavateljev gospodarskega življenja ne razreši valutne krize, se bo francoska vlada posluževala carinskih tarifov po vsakokratni situaciji. Zbornica je izrekla vladi zaupanje s pričakovanjem, da bo znala vsestransko varovati narodno industrijo.

— Harding, novoizvoljeni predsednik Zvezdjenih držav, se udeležuje se-

daj kongresa kot navadni kongresman. Ko je vstopil v zbornico, povrnili se s svojega potovanja in svrhu okrepitve po volilni kampanji, so ga navzoči navdušeno pozdravili. Spregovoril je na to nekaj besed v zahvalo, izražajoč upanje, da bo v bodoče, ko prevzame mesto predsednika, skušal živeti s senatom v najboljšem sporazumu. Harding je imel v Norfolku, ko se je vrnil domov, govor, v katerem je povdarjal, da hoče imeti ljudsko vlado, v kateri bodo sodelovali vsi, ki so za napredek ameriškega naroda vneti. Skušal bo dvigniti ameriško trgovsko mornarico. Njegov program je, da dokler se svet ne razoroži, morajo imeti Zvezdine države najmočnejšo vojno mornarico na svetu. Harding je izvajal nadalje, da želi pristopiti k zvezi narodov, ali ne k taki, kakršna sedaj obstoji. Pozivljaj je demokrate in republikance, najložno delujejo v to svrhu, da bo mogla Amerika vršiti vodilno nalogo za bratstvo in sporazum med vsemi narodi na svetu.

Telefonska in brzojavna poročila.

NOVA VLADA IMENOVANA IN ZAPRISEŽENA.

— d Beograd, 1. januarja. (ZNU. Uradno.) Regent prestolonaslednik Aleksander je sprejel ostavko dr. Vesničevega kabineta in imenoval za ministrskega predsednika in ministra za zunanje stvari Nikolo Pašiča, za ministra za pravosodje in ministra za pravice za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov Marka Tričkovića, za ministra za notranje stvari in zastopnika ministra za zgradbe Milorada Draškovića, za ministra za finance Kosta Stojanovića, za ministra prometa g. Jovana Jovanovića, za ministra prosvete Svetozarja Pribičevića, za ministra poljedelstva in vede in zastopnika verstva dr. Velizarja Jankovića, za ministra za šume in rude dr. Hinka Krizmana, za ministra vojne in mornarice generala Branka Jovanovića, za ministra za pošto in brzojave in zastopnika ministra narodnega zdravlja dr. Slavka Miletića, za ministra za socialno politiko in zastopnika ministra za prehrano in obnovu zemlje dr. Vekoslava Kukovca, za ministra za agrarno reformo Nikola Uzumevića, za ministra za trgovino in industrijo dr. Milivoja Jovanovića.

— d Beograd, 1. januarja. (ZNU) Danes opoldne je bil podpisan ukaz o novem kabinetu, ki bo jutri ob 11. položil prisego in prevzel dolžnosti.

AKCIJA PROTI KOMUNISTOM.

— d Beograd, 1. januarja. V Beogradu se je izvršila hitna preiskava pri komunistih ter so se izvršile nekatere aretacije. Tekom večerajšnega dne je

Iz naše kraljevine.

— Strossmayerjev dan prosvete. »Prosvetni savez« v Zagrebu je sklenil, da se roslavi rojstni dan velikega jugoslovenskega škofa Strossmayerja s posebnimi svečanostmi v vsej kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 4. februarja naj bi priredila vsa društva brez razlike »dan prosvete« s predavanji, deklaracijami, petjem, godbo in z ustanovitvijo tečajev za analifabete. Kjer bi se to ne moglo prirediti, naj se pošlje v ta namen zbrana vsota »Prosvetnemu savezu« v Zagreb, Markov trg 6. Ideja je lepa in vredna spomina velikega Strossmayerja, ki je s svojimi kulturnimi ustanovami pri-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. januarja 1921.

— Trboveljska družba in klerikalci. O znamenitih dogovorih med Trboveljsko in klerikalno vlado dolgo ni javnost nič izvedela. Vršil se je občni zbor na Dunaju, pomnožila se je glavnica, ali pri nas je vse molčalo. Ker nam ta furtaški zistem ni ugajal, smo stavili javno vprašanje. Sprva so klerikalni slabostestniki nekaj zastokali. Ko so videli, da naš list ne odneha, so ob novem letu poskrbeli, da je prišlo 30.000 delnic Trboveljske družbe na javno podpisovanje. Ta razpis je zelo zanimiv. Danes naj le povemo, da je od 120.000 novih delnic »dodeljenih« Jugoslovanom 30.000. Kakor smo že poročali, so jih dobili stari delničarji 36.000 po 1200 avstrijskih kron. Ostane jih še 54.000, o teh nič ne povedo, kateri interesenti so jih dobili. Za Jugoslovane je izposloval gospod dr. Brejc 30.000 po 900 jugoslovanskih kron. Ker je nominalna delnica 200 avstr. kron, pomeni naša cena 3600 avstr. kron ali 18 kratni nominalne. Dvoje je zanimivo. Prvič kolosalen dobitek, ki ga naredi ta družba pri emiskih. Druzič pa zelo visoka cena 900 naših kron. Pri tem smo mnenja, da tudi ne more iti za špekulante, ki prodajo tako delnico takoj na dunajski borzi, ampak za resne kupce, ki drže delnice. Glavna stvar bi pa morala biti skrb, da ostanejo delnice res pri nas. Če iz tega stališča presojava stvar, vidimo, kako »odlično« sta vodila akcijo pravni zastopnik Trboveljske dr. Benkovič in pa klerikalna vlada dr. Breičeva za Slovenijo. Če smo prav poučeni, je Trboveljska plačevala dividendo 6 odstotkov, to bi bilo 12 avstrijskih kron za delnico. Za del-

— Nezaposlenost na Angliškem. Pred božičem je časopisje s grozo beležilo, da je danes na Angliškem 540.000 ljudi brez dela in brez kruha. Izmed ogromne te nezaposlene delavske armade spada največji odstotek na bivše vojake, ki danes ne morejo dobiti nobenega posla. Njihovo število presega 260.000 mož, to je ljudi, ki so s svojimi prsi v vseh delih sveta šteli in širili prosep angliške države. Ali danes si to ogromno število vrlih angliških vojakov ne more služiti kruha. Razni listi ostro komentirajo to žalostno dejstvo in izvajajo, da ako angliška vlada porablja za vojno ekpedicijo v Mesopotamiji 70 mil. liber, ako potroši za stoji odredbe na Irskem 18 mil. liber, ako podpira protiboljševsko delovanje v Rusiji a 100 mil. liber, je gotovo, da mora dobiti kruha tudi za te, ki so trpeli in delovali za angliško državo pa sedaj gladujejo in smrzujejo.

— * —

IMENOVANJE DRŽ. TAJNIKOV.

— d Beograd, 1. januarja. Kar se tiče imenovanja državnih tajnikov v posameznih ministrstvih, bo izdan sklep tekom tega tedna. Državni tajnik za zunanje stvari bo menda dr. Spaljkovič.

O POSLOVNIKU.

— d Beograd, 1. januarja. Ministrski predsednik Pašič bo začel jutri pogajanja z načelniki strank glede novega poslovnika. Od strank so dosedaj predložili pismene predloge Jugoslovanski klub, Muslimani in socialni demokrati.

BOLEZEN FINANČNEGA MINISTRA.

— d Beograd, 1. januarja. Finančni minister Stojanović je včeraj jutraj na naglo in težko obolel. Zvečer se je stanje nekoliko poboljšalo, davi pa se je bolezen zelo poslabšala.

DR. RIBAR V BOSNO.

— d Beograd, 1. januarja. Predsednik ustavotvorne skupščine dr. Ribar je odpotoval v Bosno.

pravljaj osvobojenje in ujedinje vseh Jugoslovenov.

— Nove poštne znamke. S sklepom ministrstva za pošto in brzojave se bodo izročile prometu nove znamke, izdelane v Ameriki, dne 16. januarja. Nove znamke so visoke 25 mm, široke pa 21 milimetrov ter imajo sliko kralja in regenta. Znamke za 2 pari so izdelane v ružjavi barvi, za 5 par v zeleni, za 10 par v rdeči, za 15 par v vijoličasti, za 20 par v temnosivi, za 25 par v modri, za 50 par v olivni, za 60 par v narančasti barvi. Znamke za 1 dinar so v narančasti barvi, za 2 dinarja v olivni, za 4 dinarje v temnozeleni, za 5 dinarjev v rožnati in za 10 dinarjev v ružjavi barvi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. januarja 1921.

— Trboveljska družba in klerikalci. O znamenitih dogovorih med Trboveljsko in klerikalno vlado dolgo ni javnost nič izvedela. Vršil se je občni zbor na Dunaju, pomnožila se je glavnica, ali pri nas je vse molčalo. Ker nam ta furtaški zistem ni ugajal, smo stavili javno vprašanje. Sprva so klerikalni slabostestniki nekaj zastokali. Ko so videli, da naš list ne odneha, so ob novem letu poskrbeli, da je prišlo 30.000 delnic Trboveljske družbe na javno podpisovanje. Ta razpis je zelo zanimiv. Danes naj le povemo, da je od 120.000 novih delnic »dodeljenih« Jugoslovanom 30.000. Kakor smo že poročali, so jih dobili stari delničarji 36.000 po 1200 avstrijskih kron. Ostane jih še 54.000, o teh nič ne povedo, kateri interesenti so jih dobili. Za Jugoslovane je izposloval gospod dr. Brejc 30.000 po 900 jugoslovanskih kron. Ker je nominalna delnica 200 avstr. kron, pomeni naša cena 3600 avstr. kron ali 18 kratni nominalne. Dvoje je zanimivo. Prvič kolosalen dobitek, ki ga naredi ta družba pri emiskih. Druzič pa zelo visoka cena 900 naših kron. Pri tem smo mnenja, da tudi ne more iti za špekulante, ki prodajo tako delnico takoj na dunajski borzi, ampak za resne kupce, ki drže delnice. Glavna stvar bi pa morala biti skrb, da ostanejo delnice res pri nas. Če iz tega stališča presojava stvar, vidimo, kako »odlično« sta vodila akcijo pravni zastopnik Trboveljske dr. Benkovič in pa klerikalna vlada dr. Breičeva za Slovenijo. Če smo prav poučeni, je Trboveljska plačevala dividendo 6 odstotkov, to bi bilo 12 avstrijskih kron za delnico. Za del-

nico pa zahtevajo sedaj 900 naših ali 3600 avstr. kron. Ker Trboveljska s svojimi dragimi ravnatelji, nadravnatelji, podravnatelji itd. vedno toži, da ne more izhajati in da je, kakor se pravi, v krizi, zlasti, če gre za slovenske delavce, potem ne vemo, ali se sme upati, da bodo v bodočnosti plačali take obresti, da je pravična cena za delnico 900 jugoslovanskih kron.

— Klerikalna morala. Sodno uglavljeni denuncijanti. Iz Ljutomer se nam poroča o zanimivi kazenski razpravi, ki se je vršila dne 23. decembra pred okrajnim sodiščem. Meseca oktobra je dokla na okrajni šolski svet v Ljutomer vloga v kateri »okrajni šolski svet in župani občin Ljutomerškega šolskega okolišča« energično zahtevajo, da se na vsak način odstrani učitelj Lubej. »ki se drzne že v prvem letu svojega službovanja blati našo mladino a tem, da je zastrupljati našo mladino s tem, da jo odvrača od izpolnjevanja božjih zapovedi.« Vloga je bila podpisana od kaplana Lovreca in desetih okoliških občinskih predstojnikov in posestnikov ter je spravila učitelja Lubeja v disciplinarno preiskavo. On si je seveda iskal zaščito pred sodiščem, kjer je je tudi dobil. Kazenska razprava je spravila moralo tukajšnjih klerikalcev v čudno luč. Iskazalo se je, da je vloga sestavil iz samega političnega sovraštva, ker je učitelj Lubej delaven član »Sokola«, predsednik Ljutomerškega »Orla«, Dragotini Novak. Vloga je bila napisana na pisalni stroj okrajnega glavarstva (!) in »orek« Novak je v favrovi vabil ugodne okoliščine, da so podpisali pritožbo. Pri razpravi je večina obtožencev izjavila, da učitelja Lubeja niti ne poznajo, da o njem ne vedo nič slabega in da so podpisali pritožbo zoper njega, zapeljani od Novaka, ne da bi jo prečitali. »Orek« Novak

pritožbo seveda ni podpisal in je kaznivost njegovega dejanja že zastarala, ko se je svedelo za pravega povzročitelja denunciacije. Ostali obtoženci so pri razpravi podali čisto izjavo, da nimajo najmanjše podlage za očitjanja, ki jih vsebuje pritožba, ker se je učitelj Lubej popolnoma korektno vedel, in da plačajo vse stroške, na kar jim je gospod učitelj Lubej odpustil. — Vsekakor pa bi bilo potrebno, da se poverjeništvu za notranje zadeve pobriga za to zadevo in pozove na odgovor okrajno glavarstvo, na čigar stroj je bila ta podla pritožba napisana, pa tudi občinske predstojnike, ki so uradno potrdili neutemeljeno denunciacijo.

— Ureditv orožniških plač.

Na predlog ministra za notranje stvari in vojnega ministra je ministrski svet sprejel uredbo o pokojnini orožnikov, ki jo je že sankcioniral regent Aleksander s svojim podpisom. Po tej uredbi bodo imeli orožniki in njihove družine pravico do pokojnine po 16 službenih letih. Z dovršenim 30 letom službe bodo dobivali orožniki celo plačo kakor tudi doklade kot pokojnino. Ako postane orožnik pri izvrševanju službe nesposoben dobi kot pokojnino celo plačo, kar velja tudi za družino. Ako pade v službi, dobi njegova družina ne glede na službena leta celo pokojnino, ki jo dobe tudi družine orožnikov, ki so padli v službi od 1. marca 1919 kot dneva, ko se je osnovalo enotno orožništvo v vsej kraljevini.

— O zlorabah na Koroškem.

Z ozirom na vest »Beogradskega Dnevnika«, da so Schaller, Lederwasch in Renko pred plebiscitom na Koroškem prevzeli v Celovcu 5 vagonov moke, ki jo je poslala tvrdka Majdič ter jo takoj prodali avstrijski organizaciji »Heimatsdienst«, nam piše g. Josip Schaller, posestnik in bivši župan v Lovivast na Koroškem, da ni imenovanim Schallerjem v nobeni zvezi in ni od tvrdke Majdič leta 1920. Vobče sprejel nobene moke. Takisto izjavlja, da ni osebnost znan niti z Lederwaschom niti trgovcem Renkom.

— Pomnožitev finančne straže v Sloveniji. Finančno ministrstvo je sklenilo, da pomnoži število finančnih stražnikov v Sloveniji. Finančna straža se pomnoži v prvi vrsti za to, da se močnejše zasedejo meje, preko katerih se v zadnjem času utihotaplja vedno več ponarejenih bankovcev.

— Iz železniškega ministrstva. Za višjega kontrolorja I. razreda in namestnika šefa obračunskega oddelka je imenovan dr. Jakob Borko, višji železniški komisar pri komisariatu železniškega ministrstva v Ljubljani.

— Pravoslavna služba božila na Božki. Dne 7. t. m. na pravoslavni božič se vrši služba božija ob pol 9. v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti.

— Izprememba imena poštnega urada Stari trg pri Kočevju. Ime poštnega urada Stari trg pri Kočevju se je izpremenila Stari trg pri Črnomlju.

— Mladinska oskrb se še ni preselila v Kočevje. Morda se to zgodi o veliki noči, najbrž pa šele na jesen. V poslopje prisilne delavnice ne pridejo oddelki iz bolnice, temveč umobolniki, za katere na Studencu ni prostora dovolj in katerih bo treba mnogo prevzeti iz Feldhofa pri Gradcu. Izvršiti pa se morajo prej še nekatere adaptacije.

— Izstop iz državne službe. Izšel je regentov ukaz, s katerim se jemlje na znanje ostavka na državno službo šefa gospodarsko - finančne sekcije oddelka za izvrševanje mednarodnih pogodb dr. Janka Hacinca.

— Prodaja srbskega tobaka. Kakor čujemo, namerava mon. uprava uvesti prodajo srbskih cigaret in tobačnih vrst tudi v Sloveniji. Temu pa se baje protivijo trafikanti, češ da imajo praviške provizije za razprodajo. Z ozirom na to se najbrže odpravi v Ljubljani posebna trafika, ki bo prodajala izključno proizvode srbskih tobačnih tovarov.

— Gojitev tobaka v Sloveniji. Finančno ministrstvo je dovolilo, da se sme saditi tobak v črnomljuškem, novomeškem in krškem glavarstvu, v Prekmurju in okrajih Konjice, Celje, Ptuj, Maribor in Ljutomer. V Ptuj se osnuje poseben urad za tobakovo kulturo. Po potrebi se ustanovi posebna ekspozitura za Prekmurje, v Novem mestu pa se osnuje sličen urad, ako se iskaže, da bo sadostno veliko zanimanje za gojitev tobaka na Dolenjskem. V Sloveniji se bo sadil večinoma samo velikostni orakli tobak. Monopolna uprava bo leta 1921 plačevala kg surovega tobaka po 12, 16, 24 in 40 K, izredno lep pridelek pa po 56 K.

— Prenajetna javna bolnica v Ljubljani. V javno bolnico v Ljubljani je zadnje mesece velikanski naval. Ljudje iz vse Slovenije prihajajo v bolnico, dast imamo dve bolnici še v Mariboru in Celju. Kakšen naval da je v bolnici, je razvidno iz dejstva, da je bilo tekom lanskega leta v bolnico sprejetih preko 12.700 oseb. To število je največje, odkar obstoja bolnica.

— Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 19. do 25. decembra se je rodilo v Ljubljani 23 otrok, 1 je bil mrtvorjen, umrlo je 17

oseb, med njimi 11 domačinov. Za jetiko je umrlo 5 oseb, vmes 1 tujec, vsled mrtvouda 3 osebe. Za vratiko je obbolela ena oseba.

— Komunistično gnezdo. Da je v Vodmatu in Mostah mnogo komunistov, se nam ne zdi prav nič čudnega. Drugo pa je, da se naši policiji ni posrečilo izslediti komunističnih gnezd. Sicer je napravila policija te dni v gostilni pri Klincu v Mostah preiskavo, kaj pa je našla, nam ni znano. Sedaj so se komunisti zatekli drugam in se zbirajo v gostilni Sušnik v Zeleni jami. Denarja morajo imeti v izobilju ker popivajo in veseljačijo cele dneve ter kriče, da mora priti do poloma. Zlasti glasen, pravijo, je nadsprevednik Heresch, kateremu je mir in red v naši državi trn v peti in neposredno pragaša: Jetzt muss es krachen!

— V počaščenje spomina blagopojnega g. Ivana Beliča je nabralo v njegovi gostilni pri št. 6 omizje njegovih prijateljev 600 K kot novoletni dar oslepelim vojakom.

— Sumljiv Italijan. V Medvodah je bil v nedeljo popolne 2. t. m. prijet neki elegantno obdelan civilist — Italijan, ki se je vedel zelo sumljivo. Pri njem so našli razne hranilne knjižice za 20.000 lir in 300 lir gotovine. Pravil je, da je moral pobegniti iz Tresta, ker je bil obsojen na 10 mesecev ječe in na veliko denarno globo. Dalje je pripovedoval, da je rodom Sicilijanec iz Palerma in da je prepotoval peš skoro vso Italijo. Tudi preko demarkacijske črte jo je primahal peš po vrhniško-medvodskih hribih.

— V Kranju prijet nevaren vlomilec. Na »Stari postici« v Kranju je bil na Novega leta dan opoldne aretiran nevaren vlomilec Ivan Wagner, trgovski pomočnik iz Reke, v družbi svoje ljubice Marije Rakosa iz Novega mesta. Oba sta ljubljanskemu trgovcu čevljev Franu Makarju v Florjanski ulici poverila za 26.000 K raznih čevljev.

— Lahkoživ natak. Natak France Zore si je privoščil udobno potovanje. Iz Kočevja je dne 30. oktobra prišel v Ljubljano, v žepu 40 dolarjev, last nekega dolenskega kmetiča. Dolarje je v Ljubljani plodonosno zamenjal, nakar je začel »potovanje« po ljubljanskih gostilnah. Zjutraj v megli se je prebudil s težko glavo na klopi v Zvezdi. Zapeklo ga je, ko je spoznal, da ni več lepih bankovcev in sam ni znal, kako so mu izginili iz listnice. Pri neki gospe je prejel še 80 K in z njimi hajdi skrivaj preko demarkacijske črte v Gorico, od tu v Trst, Reko, Karlovac, Zagreb, Sisek, Beograd, Mitrovico — Beograd ter nazaj v Ljubljano, kjer so ga 27. m. m. gostoljubno sprejeli. Potoval in cestoval je skoro dva meseca.

— Kino na Češkem. Češka vlada je sklenila, da ne bo podeljevala nič več zasebnikom licenc za »kinematografe« ter jih tudi ne bo več podeljevala. V bodoče bodo licence za kinematografe le dobrodelne in kulturne korporacije ter občinski uradi po manjših mestih, toda le pod pogojem, da bodo gojili dostojen, kolikor mogoče umetniški in kulturni program. Ministrstvo šolstva in narodne prosvete bo pazilo, da izvršujejo kinematografi in biografi v bodoče le prosvetno nalogo. Nemoralni, detektivski in živčno razburiljivi programi se absolutno ne bodo dovoljevali. V Češkoslovaški republiki je danes okoli 500 kinov, ki dajejo na leto okoli 250.000 predstav, katere poseja 50–60 milijonov oseb ter plača 150–180 milijonov kron vsotopline. V Angliji imajo nad 5000 biografov, ki jih poseja vsako leto okoli ena milijarda 160 milijonov oseb. V Ameriki imajo nad 30.000 biografov, ki jih poseti na leto nad 8 milijarde 600 milijonov oseb. Na Češkem plačujejo že dandanes za izposojene filme letno 50–60 milijonov kron, ki grede skoraj vse v tujino, kajti čeških originalnih filmov je le malo. Češkoslovaška vlada hoče pospeševati tudi izvrvno češko filmovstvo ter izkoristiti kinematografe kulturno in gospodarsko.

Protikomunistične odredbe v Sloveniji.

Na ministrskem svetu dne 29. decembra l. l. sklenjene stroge odredbe proti razkrajalni in protidržavni komunistični propagandi so se izvedle tudi v Sloveniji, osobito v Ljubljani. Ob zgradnih urah na Novega leta dan so kriminalni organi policijskega ravnateljsva izvršili razne preiskave, pred vsem v tiskarni, kjer se tiska komunistično glasilo »Rdeči prapor«. V tiskarni so zaplenili nekaj drugače brezposmemnih rokopisov. Dalje je policija izvedla preiskavo v »Železničarskem domu« na Turjaškem trgu in v prostorih železničarske organizacije v Mahrovi hiši. Te prostore so zapečatili. Ves zanimiv material so odnesli na policijo. Hkratu je policijsko ravnateljstvo ustavilo nadaljnje izdajanje »Rdečega prapora« in vseh komunističnih glasil v Sloveniji, tudi glasilo železničarjev. Glavni voditelji so se poskrili. Ludvik Vencajz, sklicatelj javnega

Komunističnega shoda, ki bi se bil imel vršiti v nedeljo v veliki unio-
niški dvorani, na katerem bi komu-
nistični poslanci poročali o položaju
v konstituenti, je bil obveščen, da
je shod prepovedan. Za ta shod so
bili izdani že veliki zelo rdeči le-
taki. V nedeljo dopoldne je kljub te-
mu došlo nekaj radovednežev pred
»Union«.

V nedeljo in danes jutraj so
bili po mestnih ulicah nabiti veliki
razglasi, ki naznanjajo odredbe cen-
tralne vlade proti državi nevarnemu
komunističnemu rovarstvu z zna-
nim obširnim komentarjem.

Docim je bila komunistična agi-
tacija po glavnih delavskih centrih,
zlasti v Ljubljani zadnje tedne navi-
dežno zelo mirna, pritalena, so komu-
nisti na kmetih razvijali veliko ži-
vahnost. Iz raznih krajev Dolenjske
in krajev ob demarkacijski črti nam
javljajo, da so se pred prazniki in
po Božiču povsod širile vesti, da
bodo komunisti, posebno oni v Beo-
gradu odstranili regenta z nasiljem.
Ta govorica se je širila povsod. Ve-
čina treznega naroda je sprejemala
komunistično propagando z nasme-
hom, ker je uverjena, da bo kon-
stituanta donesla končni in za-
ložen mir in red državi.

Najnovejša poročila.

DOGODKI V ZAGREBU IN BEOGRADU.

Zagreb, 2. januarja. Kakor zna-
mo, so 30. t. m. proklamirali komu-
nisti generalno stavko, ki naj bi tra-
jala 24 ur. Kot odgovor na to je skle-
nilo sindikalno vijeće, da se 31. de-
cembra ustavi v vseh onih obratih
delo, v katerih se vsled proklamacije
generalne stavke 30. m. m. ni delalo.
Vsled tega tudi časopis v Zagrebu
niso izšli. Ker v Zagrebu niso izšli
novine skozi 4 dni, so se pričele širiti
po mestu in po okolici razne vesti o
nemirih in nerednostih, tako v Zagre-
bu kakor v Beogradu. Vlada je bila
vsled tega primorana izdati komuni-
ste, v katerem kategorično dementi-
ra vse te vesti in poziva občinstvo,
da takoj prijavijo vsakogar, kdor bi ta-
ke vesti razširjal. Danes se je vr-
šil pod krinko republikanskega shoda
v Beogradu shod komunistov, na
katerem so komunistični voditelji
imeli glavno besedo. Vsklikalo se je
proti monarhiji in proti državi sami,
vsled česar je vlada dala razkazni
zbor. Ker so hoteli zborovalci pred
zgradbo »Slavije« nadaljevati svojo
skupščino, je bila žandarmerija pri-
morana, da poseže vmes. Prišlo je
do malega spopada, pri katerem je
bilo na obeh straneh več lahko ran-
jenih. Na večer je vladal v Beo-
gradu popoln mir. — V Zagrebu več-
eraj in danes ni prišlo do nikakih spo-
padov.

REPUBLIKANSKO ZBOROVANJE.

—d Beograd, 2. januarja. Glavni
odbor republikanske stranke je sklical
za danes ob 10. dopoldne veliko javno
zborovanje v prostorih restavracije
»Slavije«. Na zborovanju so govorili
Jaša Prodanović, Dragiča Vasić, Gjo-
nović in Boža Pavlović o destruktivnem
delu sedanjih vlade. Zborovanje se ni
končalo, ker je zborovalce razkazno
orožništvo. Množica okoli 400 oseb, ki
je došla iz zborovalne dvorane na pro-
sto, je nato demonstrirala proti vladi.
Nato je bilo izdano konjeničniško od-
delku orožništva povelje, naj razžene
množico. Konjenici je navelila na mno-
žico ter jo preganjala tako dolgo, do-
kter se ni popolnoma razkropila. V osta-
leku se vladal ves dan red in mir.

DRŽAVNI PODTAJNIKI.

—d Beograd, 2. januarja. Vpra-
sanje o imenovanju državnih podtajni-
kov je odloženo, dokler se ne izdela
uredba o državnih podtajnikih.

DELAŠKO VPRAŠANJE.

—d Beograd, 2. januarja. V parla-
mentarnih krogih govore, da bo ena
prvih skrbi nove vlade, sestavi komi-
sijo strokovnjakov, ki bo proučila de-
laško vprašanje ter predlagala od-
redbe za ureditev tega vprašanja. Vla-
da dr. Vesnića je razgnala komunistič-
no stranko, ki je pripravljala državni
preobrat, kakor se govori. Nobena vla-
da pa ne more biti nasprotna delu sin-
dikata ter njihovemu boju za zbol-
jšanje gnetnega stanja. Blagajniške
knjige in ostali spisi sindikatov se bo-
do vrnil delavstvu, ko ho politična
oblast izvršila preiskavo ter ugotovila,
da se denar ni rabil v prevratne na-
mene.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

—d Beograd, 2. januarja. Rešitev
uradniškega vprašanja je sprejeto v
delovni program nove vlade pod Nikolo
Pašićem. V svrhu čimboljše rešitve te-
ga vprašanja, bo najprej posebna komi-
sija proučila primernost kvalifikacije
dosedanjih uradnikov ter dognala, v
koliko je v resnici potrebno število
uradnikov v državi, zlasti višjih.

PROTI DRAGINJI.

—d Beograd, 2. januarja. Zastop-
niki radikalcev in demokratov so se
sporožili, da mora nova vlada na-
praviti najenergičnejše korake za po-
bijanje draginje in znižanje cen. Doga-
ovorjeno je, da se ustanovi posebna ko-
misija, ki bo proučila to vprašanje ter

Kakor smo informirani, doslej
ni bila izvedena absolutno nobena
aretacija. Voditelji komunistične
stranke v Ljubljani so izjavili, da
ostanejo popolnoma mirni.

Krvavi dogodki v Zagrebu.

Iz Zagreba smo dobili to-le pri-
vatno vest: »Komunisti so namera-
vali na Silvestrovo izvršiti v Zagre-
bu državni prevrat. O tej nakani je
bila pravočasno informirana oblast,
ki je takoj ukrenila vse potrebno, da
se prepreči komunistični načrti. Ko
se je množica jela zbirati v Fran-
kopanski ulici, je takoj stopila v ak-
cijo okonjena policija, ki je z vso
energijo nastopila proti ljudski masi.
Ker so se poedinci zoperstavlili
ukrepom policije, so stražniki rabili
orožje. Več oseb je bilo ranjenih, dve
osebi pa ubiti. Policiji se je v najkraj-
šem času posrečilo razgnati od komu-
nistov naščuvano množico. Vo-
jaštvo je bilo v popolni pripravljenos-
ti, vendar pa ni stopilo v akcijo.« —
Tako se je glasi privatna vest, ki je
v popolnem nasprotju s službenimi
poročili, ki naglašajo, da ni v Zagre-
bu in na Hrvatskem ob priliki vladne
akcije proti komunistom nikjer došlo
do prelivanja krvi.

predlagala odredbe, ki jih bo treba takoj
podvzeti. Ravnotako je določeno,
da se spisi o razdelitvi davkov revidirajo.

STALIŠČE MUSLIMANOV.

—d Sarajevo, 2. januarja. Danes
je končal osrednji odbor muslimanske
organizacije svoja posvetovanja, na ka-
terih je bilo odobreno stališče in dose-
danje postopanje parlamentarnega klu-
ba muslimanske organizacije. Musli-
manski poslanci bodo sodelovali samo
pri onem parlamentarnem delu in samo
v tili vladi, v kateri bodo sodelovala
vsa tri plemena našega edinstvenega
naroda. Ob tej priliki je bilo sklenjeno,
da se na ministrsko mesto kandidira
namesto dr. Spahe novinar Korkut, za
ministra za narodno zdravje dr. Kara-
mehević, glede kandidature za tre-
tje mesto pa so se prenele popolnoma
proste roke parlamentarnemu klubu
muslimanske organizacije.

DEMISIJA DR. KRSTELJA.

—d Split, 2. januarja. Ker je pred-
sednik pokrajinske vlade dr. Krstelj
sprejel poslanski mandat v ustavotvor-
ni skupščini, je ponovno zahteval, naj
se sprejme njegova demisijska.

BOLEZEN FINANČNEGA MINISTRA.

—d Beograd, 2. januarja. Minister
Kosta Stojanović je predvčerajšnjem
zelo resno obolel. V prvem trenutku ni-
so mogli takoj dognati značaja bolezni,
ter se je zdelo, da je obolel na jaki in-
fluenci, ki zadnje dni besni v Beogradu.
Včeraj popoldne pa so zdravniki pri po-
novnem konzultu dognali, da je bole-
zen zelo nevarna, ker je minister obolel
na vnetju možgan in ledvic. Upajo, da
bo radi svoje močne telesne konstruk-
cije preštel krizo, v kateri se nahaja.
Pri bolniku so neoprestano 4 beograjski
specialisti zdravniki, ki se niso izgubili
upanja, da bo okrevale.

REŠKO VPRAŠANJE.

—d Rim, 1. januarja. V razgovoru
reških parlamentarjev z generalom
Ferrarijem, ki se je vršil včeraj v Opa-
tiju, so bile ugotovljene zadnje po-
drobnosti, ki prepuščajo reškima obla-
stim in meščanom, da uredijo same vse,
kar se tiče D' Annunzijeve osebe. To
spravljivo mišljenje generala Caviglia
je parlamentarje zelo zadovoljilo. Za-
gotovili so generalu Cavigliji, da bodo
skrbeli za izvedbo pogodbe in da se
bodo najenergičnejše postavili napram
onim, ki bi skušali to preprečiti. Da-
nes se bodo izročili ujetniki in legio-
nari, ki niso pristojni v Reko. Nato
bo razpuščen legijonarski zbor. Ko bo-
do ti pogoji izvršeni in ko odplujejo
ladje iz luke, se redno čete umaknejo
na mejo reške regence. Vse te pogoje
izvršiti, bo težavno, ker so reške čete
nedisciplinirane in desorganizirane.
Še snovi so legijonari med pogajanj
napadli na več krajih redno čete, pri
čemer so uporabljali strojnico in cele
topove. Žrtv ni bilo.

SPORAZUM MED ITALIJO IN REKO.

Opatija, 2. jan. Po dolgih poga-
janjih je bil v petek končno dosežen
sporazum med zastopniki reške in
italijanske vlade. Sporazna obsega
sedem glavnih točk:

1. Izmenjava ujetnikov v kar
mogoče najkrajšem času. 2. Odhod
vsega vojnega brodovlja, počenši z
2. jan. 1921. 3. Konstutuiranje komi-
sije, sestojče iz rednih častnikov,
armadnih in mornariških, ki poskrbi
za pospravo vsega orožja in municije
in v zvezi s spajajočega materiala.
ki je državna last; k tej se pritegne
posebna reška komisija, odgovorna
za oddajo materiala. 4. Odhod vseh
legionarjev, počenši s 5. jan. 1921.
s t. m. vlaki na dan po najmanj 3/4
mož. Poveljništvo reških čet se ob-
vezuje, da ne dopusti odnesti iz me-
sta nikakega orožja. Legijonarji mo-
rejo oditi v notranjost države v svo-
je okraje ali občine, kamor so pri-
stojni. 5. Obdržita se dva obstoječa
bataliona oborožene milice. 6. Voja-

ške oblasti in karabinjerski oddelki
ter carinske straže morejo prihajati
v mesto sporazumno z mestno ob-
lastjo. 7. Izpraznjenje otokov Krka in
Raba ter obrežja sv. Marka se pri-
čne 5. jan. 1921. Predpogoji za spo-
razum so bili: priznanje rapalske
pogodbe s strani reške vlade in s
strani generala Caviglie popolna di-
sciplinarna garancija, izvzemši na-
vadne delikte, nepokarščino, ki ni v
zvezi s prehodom na Reko in na-
slednjo borbo.

— Reka, 2. jan. D' Annunzio je
izdal v slovo svoj »mrtvaški Alala«
(Alala funebre), v katerem pravi,
da sta v Opatiji odposlanca podpi-
sala mir in ga zapečatila s pečatom
Marije Terezije in pečatom Viktorja
Emanuela v rdečem vosku. Mi smo
pa zapečatili svojo zvestobo z naj-
boljšo krvjo. Zapuščam reško lju-
dstvo, naj si samo prisodi svojo bo-
dočnost. Pričakujem, da me pozove,
naj zapustim mesto, kamor sem pri-
šel samo zaradi njegovega blaga in
zaradi tega blaga tudi odhajam. Pu-
ščam mu v varstvo svoje mrtvece,
svojo žalost in svojo zmago.

PREVZEMANJE OD ITALIJANOV ZASEDENEGA OZEMLJA.

—d Split, 2. januarja. Po informa-
cijah iz poučenega vira in sodeč po ra-
znih pojavih menijo, da bodo naše obla-
sti in naše vojaštvo 10. t. m. pričele
prevzemati dosedanje okupirano ozem-
lja.

IZGUBE V RESKIH BOJH.

— Opatija, 2. januarja. Po uradnih
podatkih je bilo do včeraj od početka
vojnih operacij izgub pri regularnih
četah: mrtvih 18, ranjenih 142; na re-
ški strani mrtvih 18, ranjenih 51 voja-
kov in 233 civilnih oseb.

KAM POJDE D' ANNUNZIO?

— Rim, 1. januarja. »Idea Nazio-
nale« se je obrnila na kompetentno
mesto z vprašanjem, ali bo vlada inter-
venirala, da se določi D' Annunzio
stalno bivališče. Dobila je s strani vla-
de odgovor, da italijanska vlada ne bo
na nikak način ovirala D' Annunzije-
ve svobode.

POLOŽAJ NA REKI.

— Reka, 2. januarja. Mesto Reke
počasi normalneje lea. Ze v petek
je bilo odprtih nekaj trgovin. Po uli-
cah je vse polno vojaških patrolj in
avtomobilov brzijo neprestano semintja.
Okoli 400 oseb se je bilo zateklo v
spodnje prostore gledališča »Fenice«,
sedaj so se mogli vsi vrniti domov. Ob-
činstvo sme biti na ulicah od 7.—31.
Zbiranje je prepovedano. Gostilne in
kavarne ostanejo zaprte še nadalje.
Trgovine se smejo odpirati ob 7. in se
morajo zapirati ob 18. Živil primanj-
kuje vedno občutnejše.

NOVOLETNA VOŠČILA MED RE- GENTOM-ALEKSANDROM IN ITA- LIJANSKIM KRALJEM.

— Beograd, 1. januarja. Regent
Aleksander je poslal italijanskemu
kralju za novo leto nastopno brzojav-
ko: Veseli me, da morem poslati Vaše-
mu Veličanstvu najsrčnejša voščila za
srečo Vašega Veličanstva in vaše kra-
ljevske rodbine. Kralj je odgovoril:
Srčna hvala za Tvoje prijazno voščilo
in vse moje najbolje želje za srečo
Tvoje dežele, Tvoje in Tvoje rod-
bine.

POLITIČNE FRAZE ITALIJANSKE KRALJICE.

— Rim, 1. januarja. Pri običaj-
nem sprejemanju za novoletna voščila
pri kraljevski dvojici je govorila kra-
ljica Jelena zlasti s poslanci Bignami,
Camera in Morisani. V govoru je rekla
o Rusiji: Trebalo bo najmanj 10 let da
pride Rusija zopet do normalnega živ-
ljenja. Glede notranjega položaja v Ita-
liji je pripomnila, da so notranje te-
žkote Italije jednake težkotam vseh na-
rodov. Glede Srbije in Črne gore je iz-
javila sentimentalno: »Srbija hoče za-
dušiti hrabro črnogorsko ljudstvo, ki
se je borilo junaško še skozi stoletja
in tako tudi v sedanjih vojni.«

BETHMANN-HOLLWEG UMRĚ.

—d Hohen Fimow, 2. januarja. Evi-
ski nemški državni kancler dr. Bethmann
Hollweg je nočoj po kratki bolezni
umrl.

NEMCIJA SE NE DRŽI SVOJH OBVEZOSTI.

—d Berlin, 1. januarja. Kakor spo-
roča nemški poslanik v Parizu, mu je
francoska vlada poslala včeraj noto, v
kateri se trdi, da se je Nemčija pregre-
šila v več bistvenih točkah proti ob-
veznostim, ki jih je prevzela v Spai.

POTRES.

—d London, 1. januarja. »Daily
Chronicle« javlja iz Buenos Aires: Zo-
pet poročajo o potresih, po katerih je
bilo 7000 oseb ubitih ali poškodovanih.

Sokolstvo.

10.000 K za zgradbo Sokola I. je
darovala tukajšnja trdka Medla, Ra-
kovo in Zankl, ter je s tem pokazala
globok smisel za resno narodno - kul-
turno velepomembno stvar. — Brat P.
Urankar je daroval K 300; artilerijski
podčastniki 270 K. Vsem darovalcem
bratska hvala! Zdravo! Odbor društva
za zgradbo Sokola I.

Društvene vesti in prireditve.

— Sestanek trafikantov. Važen se-
stanek vseh tobaknih trafikantov se
vrši v torek, dne 4. januarja 1921 ob 2.

večer pri »Zlati ribi«, Stritarjeva uli-
ca 7. — Fr. Jeločnik.

— Splošno slovensko žensko dru-
štvo ima v sredo 5. t. m. ob 5. popol-
dne sejo v društvenih prostorih. k

— Osrednja zveza javnih name-
ščencev in vpokojencev za Slovenijo v
Ljubljani priproke v sredo, dne 5. ja-
nuarja zvečer v vseh prostorih Narod-
nega doma veliko veselico s koncertom
in plesom na korist strokovnega glasila
in Osrednje zveze. Tovariši, agitirajte
za veliko udeležbo! k

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča
v Ljubljani.

Drama:

Ponedeljek, 3. januarja: Cvrtček za
pečjo, red B.
Torek, 4. jan.: zaprto.
Sreda, 5. jan.: Sen kresne noči, v oper-
nem gledališču, ob dramskih cenah,
red B.
Četrtek, 6. jan.: Cvrtček za pečjo, izven.
Petek, 7. jan.: Smrti ples I., red D.
Sobota, 8. jan.: Smrti ples II., red D.
Nedelja, 9. jan.: Cvrtček za pečjo, izven.
Ponedeljek, 10. jan.: Smrti ples I.,
red C.
Torek, 11. jan.: Smrti ples II., red C.
Sreda, 12. jan.: zaprto.

Opera:

Ponedeljek, 3. januarja, zaprto.
Torek, 4. jan.: Fra Diavolo, red C.
Sreda, 5. jan.: Sen kresne noči, dram-
ska predstava, red B.
Četrtek, 6. jan.: Vesela žene windsor-
ske, izven.
Petek, 7. jan.: Od bajke do bajke, r. E.
Sobota, 8. jan.: Fra Diavolo, red A.
Nedelja, 9. jan.: Od bajke do bajke,
mladinska predstava, ob 3, izven.
Ponedeljek, 10. jan.: zaprto.
Torek, 11. jan.: Tosca, red B.
Sreda, 12. jan.: Fra Diavolo, red E.

Gospodarske vesti.

—g Trboveljska premožokopna
družba. Temeljem sklepa občnega zbo-
ra družbe so bili v upravni svet koopti-
rani g. vitez Josip Pogačnik, gradbeni
ravnatelj ing. Klinar, bančni ravnatelj
G. Praprotnik in odvetnik dr. Ivo Ben-
kovič. V upravnem svetu je sedaj pet
Francozojev, en Svcinar in štiri Slovenci,
tako, da ti skupaj tvorijo večino. Sklep
občnega zbora glede emisije novih del-
nic in dogovor s francoskimi posestni-
ki obligacij glede plačila v zlatu pla-
čljivih obligacij se je predložil oddelku
za trgovino in industrijo v svrhu odo-
bitve. Za Jugoslavijo se je rezerviralo
30.000 delnic nove emisije, ki so se
oddale domačemu bančnemu konzor-
ciju.

—g O zaporah inozemskega imet-
ja v Avstriji. Avstrijsko zastopstvo v
Ljubljani je poslalo predsedstvu dežel-
ne vlade za Slovenijo z ozirom na ve-
sti o zaporah inozemskih imetij v Av-
striji nastopno pojasnilo: Avstrijski dr-
žavni urad za finance je že svoječas-
no z izvršilno naredbo od 18. septem-
bra 1920, drž. zak. št. 440, izdal odred-
bo, s katero so se po izvršilnih nare-
bah o prijavi in nadzoru gotovih
imetij ter varstvu premoženjske odda-
je, za izvedbo zasega zlatnikov in ino-
zemskih vrednostnih papirjev ter za
ureditev pravnih razmer zadolžne
bivše avstrijske države v zmislu saint
germanske državne pogodbe. Pri tem
se predvsem tudi odreja, da se napram
inozemcem ki ne pridejo v poštev pri
avstrijski premoženjski oddaji, raz-
veljavijo vsa morebitna v svrhu var-
stva kakšne bodoče prem. oddaje odrejane
zavarovanja, ter da se omogoči ino-
zemcem ki niso podvrženi oddaji ino-
zemskih vrednostnih papirjev in zlatni-
kov, prosto razpolaganje s temi efekti.

Zapore glede neizklicanih inozemskih
vrednostnih papirjev in zlatnikov,
glede nekovane in neobdelane ple-
menite kovine, nevdalnih dragih
kamenov, zlatega, srebrnega ali drugega
pokita, inozemskih državnih in ban-
čnih novčanic, menic, čekov in nakazil
na inozemstvo se razveljavljajo, vlo-
ne kavcije v nakitu pa se povrnejo.
Avstrijsko zastopstvo opozarja pri tem
predvsem, da ne spadajo v Avstriji
hranjenja imetja in vrednostni papirji
po zakonu o enkratni veliki premoženjski
oddaji ki imetju vezanemu na Av-
strijo, tako da v splošnem inozemci, ki
nimajo od 30. junija 1915. ali (trgovci)
od 30. junija 1917 v Avstriji bivališča
ter tankaj ne izvršujejo nobene pridobit-
ne obrti, ne bodo pritegnjeni avstrijski
premoženjski oddaji radi terjatev
in depotov vrednostnih papirjev, ki jih
imajo pri avstrijskih kreditnih zavodih.

—g Izvoz porcelana iz Čehoslova-
ške. Urad za zunanjo trgovino je nor-
miral za izvoz porcelana določene ce-
ne za dežele z valuto višje vrednosti,
h katerim se prištevajo Amerika, Ita-
lija, Holandska, Skandinavsko, Belgi-
ja, Angleška, Svica, Grška, Španska,
Portugalska, Francija in Nemčija. Za
druge dežele veljajo minimalne cene
s 30% pribitkom.

—g Spremnice pri izvoznih listih.
Ministrski svet je sklenil, da se pristoi-
bina št. 204 pristojbinskega zakona za
spremnice pri tovarnih listih in izvoznih
listih za domače blago poviša od
20 par na 1 dinar in da ta pristojbina
velja za vso kraljevino. Ker je št. 204
pristojbinskega zakona razširjena na
vso kraljevino, velja ta sklep od dne,
ko bo finančni minister dognal, da je
mogoče to točko uporabljati.

—g Prodaja stadjorka. Ministr-
stvo za prehrano in obnovno dežel ob-
javlja, da je z odločbo z dne 18. de-
cembra 1920, št. J-16161, dovolilo
sladkornim tovarnam v Osijeku, Novem
Vrbasu, Crvenki, Vel. Beckereku in
Pelmonostru, da smejo brez posebne
dovolitve imenovanega ministrstva
prodati sladkor trgovcem, in sicer
vsaka tovarna do 100.000 kg. Posamezni
trgovci ne more dobiti več, kakor
500 kg sladkorja in je dolžan ga pro-
dati porabnikom kvečemu za 4 K
dražje od tovarniške prodajne cene.
Pri nakupu sladkorja se morajo tr-
govci izkazati s potrdilom, da so zado-
stili davčni dolžnosti v prelošem letu.

—g Italijanske finance. Zakladni
minister Meda je podal v zbornici na-
stopne podatke o italijanskih finan-
cih: V proračunu za l. 1919—1920 so zna-
šali efektivni izdatki 23.067 milijonov,
od katerih naj bi se uporabili 7793 mi-
lijonov v vojne svrhe, 7790 pa za voj-
ne dolgove, za obresti narodnega dolga
vojne pokojnine in za pokritje deficita
pri železnica. Resnični izdatki pa
so znašali 2029 milijonov več nego je
bilo v proračunu. Prejemki so zna-
šali 14.243 milijonov. Za finančno leto
1920—1921 se bo povišal deficit na
13.430 milijonov, ki se mora pokriti s
posojili ali s drugimi finančnimi ope-
racijami. Proračun za l. 1920—1921 na-
vaja za izdatke 23.497 milijonov, za
prejemke pa 14.786 milijonov. Torej
bodo prejemki za 8990 milijonov večji
od prejemkov minulega leta. Javni
dolg se je povečal za 14.353 milijonov
ter znaša 98.072 milijonov. Javni dolg
je znašal predvojno 13.430 milijonov.
Denarni promet se je od 31. oktobra
1919 povečal za 276 milijonov. Prora-
čun za l. 1920—21 izkazuje izboljšanje
financ v znesek treh milijard.

—g Izvoz premoga iz Amerike.
Zadnji čas so imele v izvozu premoga
vedilno mesto Združene države. Pr-
vih 8 mesecev tekočega leta je znašal
izvoz premoga iz Amerike 23 milij-
onov ton proti 20 milj. tonam celo leta
1913. Takrat je bila Anglija največja
izvoznica premoga in sicer je znašal
njen izvoz 76 milj. ton, na drugem me-
stu je stala Nemčija s 80 milj. tonami.
Obe državi pa sta hudo trpele vsled
vojne in štrajkov in tako so ju Zjed-
njene države prehiteli. Združene dr-
žave so izvozile v letu 1914. ton 20 mi-
lijonov. V fiskalnem letu 1920, ki je
končalo 30. junija t. l., pa ton 23 milij-
onov. Narodna premožokopna družba na-
merava zvišati tedensko produkcijo
premoga na 12 milijonov ton.

—g Afriška volna za Nemčijo. V
Južni Afriki, kjer so se nakopile ve-
like množice volne, se bavijo z na-
črtom, da bi se vzeli vsled izročitve za-
plemba nemškega premoženja prosti
denar za podlago kredita Nemčiji, da bi
se mogla na ta način pričeti izvažati
volna v Nemčijo.

BORZE.

—d Dunaj, 31. decembra. Devize:
Zagreb 409—413, Berlin 902—908, Bu-
dimpešta 109.25—111.25, Bukarešta
795—805, London 2325—2345, Milan-
Trst 2350—2270, Pariz 3880—3920, Pra-
ga 734.50—740.50, Varšava-Krakov 94
do 96, Curih 10.000—10.050, Newyork
656—660, Amsterdam 206.50—207.50,
Valute: Novi jugoslovski dinarji 1626
do 1645, francoski franki 3870—3910,
švicarski franki 9950—10.000, češkoslo-
vaške krome 734—740, madžarske kro-
ne 113—115, romunski lei 810—820, Ita-
lijanske lire 2240—2260, nemške marke
901—907, poljske marke 96—99, angle-
ški funti 2320—2340, carski rublji 321
333, dolarji 654—658.

—d Curih, 31. decembra. Devize:
Berlin 910, Holandija 206.10, Newyork
658, London 2321, Pariz 39, Bruselj
4095, Milan 22.90, Kodani 102.75, Stock-
holm 131, Kristijanija 103, Madrid 88.25,
Buenos Aires 225, Praga 7.40, Zagreb
4.10, Dunaj 1.57½, avstrijske ž

Velika tvornica

za železniške in industrijske potrebe (jeklenine) na Češkoslovaškem (Savarna Češka) in spetnega, poštenega pri železniških oblastih in industriji ter pri veletrgovcih dobro uvedenega zastopnika.

Ponudbe pod Eisenbahnen und Industrie F. B. 3228 v nemškem jeziku na Rudolf Messe, Praga, Prikop 6.

Darinka Černe naznanja, da je njen soprog

Miroslav Černe
pisarniški prištav

umrl dne 27. decembra.

Pogreb je bil dne 28. decembra na pokopališču k Sv. Križu v Ljubljani.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v četrti v župni cerkvi oo. frančiškanov.

Dunaj, 30. dec. 1920.

Zlatar in juvelir Alojzij Fuchs

Selenburgova ulica 6

priporoča svojo veliko zalogo juvelov, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Lepa namizna jabolka

se dobijo pri Francu Gerar, razpošiljanje sadja v Stobu, p. Domžale. 9717

Prodaj delnice

„Ljublj. kred. banke“ in delnice „Združ. pivovarn. Zalec in Laško“ Ponudbe s ceno na „Jug 73“ poštino ležeče Celje. 9908

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletina ul. 15.

Absolvent višje obrtne šole stroj. oddelka

bi prevzel mesto v Jugoslaviji. Govori češko, nemško, nekoliko francosko in je v tvornici za stroje. Naslov v uprav. Slov. Naroda.

Suhe slive la.

prodajam od 50 kg naprej po nizki ceni. Naročila pod „konkurenca 7“ na uprav. Slov. Naroda. 7

Druva bukova,

cepljena 1920, dolgosti 75 cm razpošilja vsako množino tudi posamezne vagone. **Tomo Kosi, Kamna gorica Borenjska.** 9927

Platina se kupi

vsako množino. Ponudbe pod „D. B. 9922“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 9922

Absolventka trgovskega tečaja

na tukajšnjem liceju želi vstopiti v brezplačno prakso pri kakem odvetniku ali trgovskem podjetju. Ponudbe pod „Brezplačno 9941“ 9941

Iščem izurjenega koncipijenta. Notar Bratkovič, Ptuji.

9934

Stavbenik

prevzame večje zgradbe ali pri večjih podjetjih akordno delo pod lastnim vodstvom s 100 zidarji za dobo do 3 let. Naslov pove Anončni in informacijski zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 9914

Mesar - prekajevalec

se takoj sprejme za vodstvo stojnice. Prednost imajo oni, ki lahko razpolagajo z nekoliko kavcije in so delovali že pri večjih tvornicah omenjene stroke. Ponudbe sprejema Janko Popovič, Ljubljana. 9899

Proda se popolnoma nova kompletna

spalna soba. Osebnost „Adler“ 4 sedežni 15 HP 4 cilindre, pleskan temnosivo v jako dobrem stanju. Ogleda se lahko **Vič 16.** 9904

Ofertalna licitacija.

Dravski artil. polk v Regenta Aleksandra vojašnici bo oddajal

gnoj za leto 1921

od povprečno 9580 konj mesečnega staleža. — Ojerti naj se vpošljejo do 18. januarja do 9. ure zgoraj imenovanemu polku. Pogoji so razvidni na magistratni deski v Ljubljani. 9946

Krasno stanovanje v Celju se zamenja za enako v Ljubljani 3 sobe itd.

Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 9950

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj trgovina z mešanim blagom na deželi. Ponudbe pod „Ti in pol leta 9952“ na upravo Slov. Naroda. 9952

Naprodaj

nov umetni valjni mlin z bistriško vodno močjo, gospodarskim poslopijem ter zraven spadajoče zemljišče. — Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Poizve se pri lastnici Marji Rihtar, Studa pošta Domžale ali v Ljubljani, Fr. Ravnikar, Linhartova u. 25. 9927

Obtešaci železniških pragov

(Švelenhaker) skupina 20—30 mož se ob dnevni plači 400—500 kron in dobri hrani sprejmejo Grätzer, Gmünd, Koroška. 9780

Prodaj pletilni stroj

še iz mirne dobe, v dobrem stanju. Primerna cena. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 9965

Mornariška oficirska uniforma

dobro ohranjena za visoko osebo se kupi. Tudi posamezni komadi. Ponudbe pod „Uniforma 9964“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 9964

Proda se oprava iz trdega lesa za spalno sobo

nič rabljena in za kuhinjo. Strmi pot št. 6. Poizve se **Za Gradom.** 9963

Hrvatskog učitelja tražim.

Ponudbe pod „Popodne 9962“ za cijenom na upravo Slov. Naroda. 9962

Le prvovrstno stenografino in strojepisko išče velika industrijska pisarna v Ljubljani.

Prednost imajo boljšim, popolnoma zdravim, ne pod 35 let starim gospodom. Ponudbe s sliko na upravništvu Slov. Naroda pod „Ljubljana 9955“ do 12. januarja 1921. 9955

Ženitna ponudba.

Dobro situirana dama se želi poročiti z boljšim, popolnoma zdravim, ne pod 35 let starim gospodom. Ponudbe s sliko na upravništvu Slov. Naroda pod „Ljubljana 9955“ do 12. januarja 1921. 9955

Inženjer, drž. uradnik

soprogo, išče meblirano sobo eventualno z vporabo kuhinje. Ponudbe pod „Newton 9984“ na upravništvu Slov. Naroda. 9958

Kupim psa,

ovčjega, ali lovskega za lov. V teku 6 dni. Ponudbe pod „Vuk“ pri vratarju „Slon“. Ljubljana. 9957

Meblovano sobo išče državni uradnik-akademik.

Ponudbe pod „Inženir 9956“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 9956

Kontoristinija,

spretna slovenska, nemška stenografinja in strojepiska, se sprejme. „BISTRA“ kovinska industrija, Domžale. 9

Notar dr. Barle v Mariboru išče notarskega kandidata in prosi za ponudbe.

1

Sivilja,

za krpanje perila, ki gre v hišo, se pripod. Več se izve Strelška ulica 2. Pod F. S. P. 13

Iščem

pošteno žensko za umivanje posode v gostilni. Ponudbe Kopsa, Pension „Lavica“, Samobor. 12

Na prodaj je

lepa urarska trgovina v Jugoslaviji, obstane zagotovljen. Potrebni kapital K 80.000. Podrobnosti se izvedo pri Anončni ekspediciji J. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 15

Iščem primernege mesta.

Morem položiti kavcije 100.000 K

Več poleg slov. še nemščine, italij., rušč., češč., srbo-hrv. ter nem. in slov. stenografije. Imam vpogled v knjigovodstvo. Praktično izvežban v ključavn. in telefon. napravah. Dopril pred vojno gimn. in nekoliko teologije. V rus. ujetništvu vodil koresp. ujetnikov. Ponudbe pod „Delavnost/9954“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 9954

Razpis.

Vodstvo za zgradbo mostu čez Muro v Veržuju ima oddati dobavo okoli **60.000 kg portlandcimenta.** — Kolikovane ponudbe naj se vložijo do 15. januarja pri gori navedenem vodstvu, pošta Križevci pri Ljutomeru.

Boljšo deklico ki govori slovensko, hrvatsko in nemško, iščem k svoji 3 leta stari devotlet. Ponudbe Kopsa, Pension „Lavica“ Samobor kod Zagreba. 11

Iščem mesta kot uradnik, verziran v poslih z dneva in lesnega gospodarstva. Grem tudi v Bosno ali Srbijo. Ponudbe pod „Verziran 6“ na upravo Slovenskega Naroda. 6

Knjigovodjo

večjege bilance, išče za takojšnji nastop „BISTRA“, kovinska industrija v Domžalah. 10

Svojim naročiteljem srečno novo leto!

Janko Popovič, veletrgovina, Ljubljana. 9950

Išče se pianino oz. klavir na posodo,

istoj proti dobremu plačilu. Ponudbe naj se stavijo na upravo Slov. Naroda pod „na posodo/8“. 8

Slike kralja Petra

v velikosti 47x65 cm priporoča Narodna knjigarna v Ljubljani. Cena K 24.—.

Vabilo na subskripcijo.

Trboveljska premogokopna družba na Dunaju je v svrhu okrepitve lastnih sredstev svojega podjetja sklenila povišati svojo delniško glavnico

od K 24.000.000— na K 48.000.000— z emisijo 120.000 novih delnic.

Od novoemitiranih delnic je prevzel podpisani konzorcij jugoslovanskih bank

30.000 komadov

ter jih stavlja po sledečih pogojih na javno subskripcijo:

- 1.) Nove delnice nudimo interesantom po K 900— tel quel, ki so plačljive takoj ob subskripciji.
- 2.) Nove delnice participirajo na čistem dobičku leta 1920 ter so opremljene s kuponom 1920.
- 3.) Subskripcija se vrši v času od 1. do 15. januarja 1921.
- 4.) Kot subskripcijska mesta fungirajo **Jadranska banka in njene podružnice v Kranju, Celju, Mariboru in Beogradu, Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Kreditni zavod za trgovino in industrijo in Zadruga gospodarska banka v Ljubljani.**

5.) Reparticijo delnic si pridržuje podpisani bančni konzorcij po izvršeni subskripciji.

LJUBLJANA, dne 1. januarja 1921.

Jadranska banka

Hrvatska eskomptna banka.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo.

Ljubljanska kreditna banka.

Zadruga gospodarska banka.